

Bijlage bij projectplan Vrede maken we samen, 13 december 2025

Inleiding

Naar aanleiding van de reactie van het Kunstcircuit op het projectplan, hebben de initiatiefnemers telefonisch contact gehad met de directeur van het Etty Hillesum Centrum over de uitgangspunten voor samenwerking. Toen duidelijk werd dat samenwerking wederzijds wenselijk was, en we het eens waren over de voorwaarden, vond er in de eerste week van december een verdiepend gesprek plaats tussen een afvaardiging van de Buurthuiskamer Zandweerd, het platform Vrede verbindt Deventer/actiegroep Getuigen van Gaza, het Kunstcircuit en de coördinator Educatie van het Etty Hillesum Centrum. Vervolgens is deze bijlage tot stand gekomen en deze is inmiddels door de partijen akkoord bevonden.

Gezamenlijk kwamen we tot een aanvulling op het projectplan in 4 punten, zowel inhoudelijk als procesmatig:

- Uitgangspunten oorlog – vrede
- Samenwerking en diversiteit
- De rol van kunst
- Financieel en praktisch

We leggen deze graag ter verdere beoordeling voor aan de commissie Kunstparels Deventer. We verzoeken u om toekenning van de benodigde subsidie om in januari 2026 te kunnen starten met het project Vrede maken we samen.

1. Uitgangspunten oorlog-vrede

“En dan luisteren, overal luisteren, tot op de grond der dingen luisteren.”

Etty Hillesum (8 maart 1942)

Vrede maken we samen. Vrede is een proces tussen mensen, alle mensen ongeacht levensbeschouwing, gedachtengoed of achtergrond. Het gaat om luisteren en begrip ontwikkelen voor de ander. De initiatiefnemers en de vrijwilligers van het project voelen zich betrokken bij gebieden waar oorlog is en waar geweld of onderdrukking plaatsvinden. We kiezen geen kant, kijken niet naar sekse, leeftijd, herkomst, culturele achtergrond of religie.

We zijn allemaal mensen. Ieder mens die lijdt of sterft doet ertoe, ieder mens die leeft doet ertoe. Jij doet ertoe, ik doe ertoe.

We veroordelen geweld en roepen op tot een andere weg, de weg van vrede en dialoog. Die weg begint met het toelaten van gevoel en menselijkheid.

Vanuit verdriet en machteloosheid zijn de namen van de slachtoffers in Gaza voorgelezen, een manier om als inwoners van Deventer zelf actief iets te doen, hoe klein ook, want we willen niet weggijken.

Bij het lezen van de namen van de slachtoffers is nadrukkelijk geen kant gekozen: de 80 vrijwilligers lazen de namen voor van zowel de omgekomen Palestijnse als ook de Israëliische slachtoffers. De voorlezers hadden verschillende achtergronden, zowel Joods als Islamitisch, met wortels in Nederlands, Turkije, Syrië of elders.

We veroordelen niet de mens, niet het volk. We veroordelen het geweld, de haat ende onverschilligheid. We rouwen om het verdriet, de dehumanisering, en de trauma's van de slachtoffers.

We doen dat door ontmoeting, het aangaan van het gesprek, spreken en luisteren; van een interne persoonlijke afweging; waarneming en gevoel; en om menselijkheid die getoond mag worden en die helpt te helen en te verbinden.

Gaza-Israel

Een langlopend conflict is op 7 okt 2022 geëscaleerd in een aanval van Hamas. Het is duidelijk dat deze aanval een kleine groep betreft en dat dit geen aanval van Gaza zelf was.

De uitvoerenden zijn van mening dat er geen enkele goedkeuring mogelijk is voor de langdurige onderdrukking van Gaza door Israël.

We willen tegelijkertijd de gruwelijke aanval van Hamas op 7 oktober 2022 veroordelen. Deze uitgangspunten zullen ook naar buiten toe worden uitgedragen. Bovendien willen we uitdragen dat de gewelddaden van het Israëliische leger tegen burgers in Gaza, het onderdrukken en het onthouden van de primaire basisbehoeften aan de allermaksten tot aan genocide, onacceptabel zijn.

We voelen mee met het trauma aan de angst aan beide kanten van dit conflict. We willen onze steun uitspreken aan mensen en partijen die zich inzetten voor dialoog, diplomatie en humanitaire steun op weg naar vrede.

Om met deze vrijwilligers nu als vervolg dit kunstproject te starten in Deventer is een mooie en spannende uitdaging. Er wordt snel in termen van voor- en tegen wordt gesproken en het project zou provocerende reacties kunnen oproepen. We willen dit punt bij aanvang van het project nadrukkelijk bespreken met de vrijwilligers en hen voorbereiden om hier met begrip, geduld en empathie mee om te gaan.

2. Samenwerking

Diversiteit is een feit, Inclusie is de uitdaging (website Etty Hillesum centrum)

We kiezen we voor een brede samenwerking:

- Penvoerder is Buurhuiskamer Zandweerd. Dit is een onafhankelijke, niet levenbeschouwelijke organisatie binnen sociaal domein, voor kwetsbare groepen in de wijk, met beschikbare ruimtes voor groepen en evt om kunstwerk te vervaardigen.
- Het Etty Hillesum Centrum, een stedelijk opererende professionele organisatie met een de zeer passende doelstelling rond thema vrede en verdraagzaamheid, breed netwerk en aansluitend motto “beter samenleven” om het project te verbreden en meer impact te genereren in Deventer.
- Via het Etty Hillesum Centrum en Kunstcircuit wordt de samenwerking gezocht met het Etty Hillesum Lyceum en ROC Aventus. Vrijwilligers verzorgen o.a. gastlessen en workshops tijdens lessen rond burgerschap en inclusiviteit.
- Katrin Poliarush een Oekraïense kunstenaar (zie bijlage), nauw betrokken bij de slachtoffers van de oorlog in Oekraïne. Zij begeleidt de workshop en vervaardigt samen met de deelnemers het interactieve kunstwerk.
 - Zij maakt op basis van de interacties en de eigen kunstzinnige verwerking ook een eigen kunstwerk dat het verhaal van de groep naar een hoger creatief plan tilt en een breder podium geeft aan dit project en onze oproep voor vrede en verbinding.
 - Na de start verbreden we met andere samenwerkingspartners die de doelstelling en uitgangspunten onderschrijven, en vanuit de eigen achtergrond en inspiratie een bijdrage willen leveren aan diversiteit, dialoog en vrede zoals Kunstenlab, scholen, kerken en moskeeën, de Gouden generatie.
 - In afstemming met Kunstcircuit besluiten de verantwoordelijke partijen om gedurende de uitvoering van het project 1 x per 2 maanden met elkaar om de tafel te gaan om doelen, aanpak en (tussen)resultaten met elkaar nader af te stemmen.

3. De rol van kunst

Kunst wast het stof van het dagelijks leven van de ziel. – Pablo Picasso

- Kunst is een universele taal, een voertuig voor gedachten en gevoelens rond oorlog en vrede, leidend tot inzicht, verwerking, actieve hoop.
- Kunst kan helpen bij het uiten en verwerken van de gevoelens die naar boven komen bij het zien van al het lijden;
- Kunst kan helpen om iets duidelijk te maken waar de woorden ontbreken, een droombeeld inkleuren en materialiseren; hoop geven en een baken zijn voor onze zoektocht naar de weg van vrede.
- We hopen dat de deelnemers, de kunstenaar en via hen de toeschouwers via de kunst deelgenoot kracht, inzicht en moed zullen ontvangen om samen de weg verder te gaan van vrede.

4. Financieel en praktisch

- De insteek van de deelnemende partijen is dat het budget vanuit de Kunstparel voornamelijk terechtkomt bij de begeleidend en uitvoerend kunstenaar(s), naast de vergoeding van technische en praktische kosten van bv. locaties en materiaal.
- Deelname van Etty Hillesum centrum kan betekenen dat extra uren voor coördinatie van educatie-activiteiten nodig zijn. Het Kunstcircuit denkt mee over dekking hiervan (bv Ontdek je Deventer) en legt contact met derden die hierin zouden kunnen bijdragen. Mocht het nodig zijn, dan wordt in de eerste fase de begroting voor het project hierop aangepast.
- De uren vanuit de Buurthuiskamer Zandweerd en het platform Vrede verbindt Deventer zijn op vrijwillige basis en worden niet doorberekend. Dit heeft geen consequenties voor het commitment op proces en resultaat.
- Na goedkeuring van het projectplan, initiële begroting en deze bijlage, gaan de betrokkenen met veel enthousiasme en het liefst zo snel mogelijk aan de slag.

Datum en Handtekeningen

Etty Hillesum Centrum

Buurthuiskamer Zandweerd

Het Platform Vrede verbindt Deventer